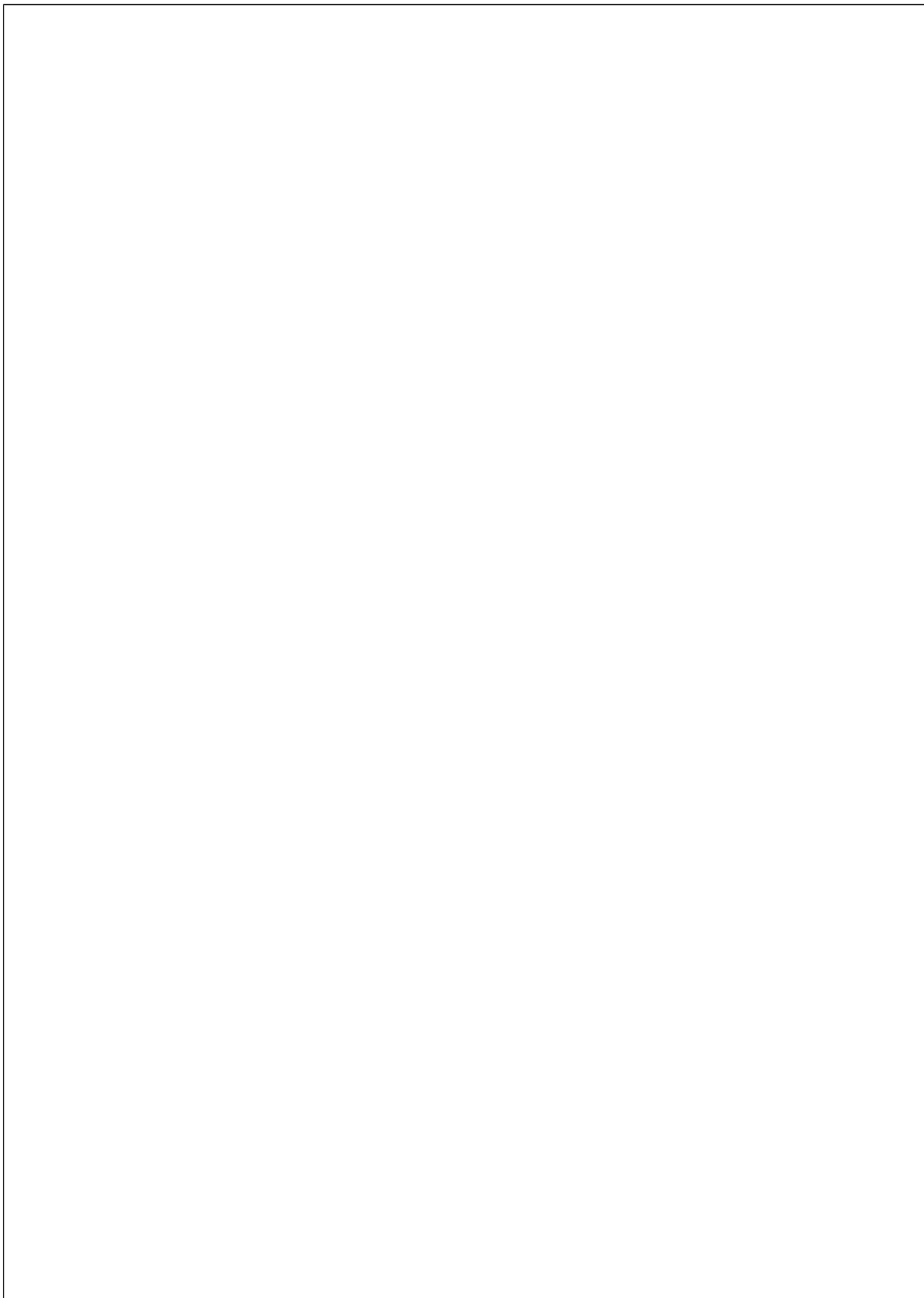

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/228453,Uroczystosci-przy-pomniku-Przyjazni-Zolnierzy-Polskich-i-Kanadyjskich.html>

26.02.2026, 21:53

Uroczystości przy pomniku Przyjaźni Żołnierzy Polskich i Kanadyjskich

27 sierpnia 2025 r. przy pomniku Przyjaźni Żołnierzy Polskich i Kanadyjskich, znajdującym się przed Ambasadą Kanady w Warszawie odbyły się uroczystości zorganizowane w 81. rocznicę rozpoczęcia walk 1 Polskiej Dywizji Pancерnej w Normandii. W wydarzeniu wzięli udział prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr hab. Karol Polejowski oraz ambasador Kanady w Polsce Catherine Godin.

27.08.2025

[1 Dywizja pancerna Normandia](#)

Zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski podkreślił, że najsilniejszą i najlepiej uzbrojoną wielką jednostką pancerną polskiej armii w czasie II wojny światowej była 1. Dywizja Pancerna, sformowana w lutym 1942 r. w Szkocji, pod dowództwem generała Stanisława Maczka.

- Polacy udowodnili w walce swoje wysokie umiejętności bojowe jednostki pancерnej, uzyskując najwyższe oceny kanadyjskich dowódców. Wspólna historia braterstwa broni w walkach, jak wtedy pod Falaise, a nade wszystko życzliwa gościna, jaką Kanada udzieliła polskim uchodźcom w czasie i po II wojnie światowej scementowały wzajemne relacje

- zaznaczył zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr hab. Karol Polejowski.

W ramach współpracy polsko-kanadyjskiej, w latach 2022-2025 łącznie w Kanadzie odbyło się 17 wernisaży wystawy IPN „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności”, m.in. w Royal Canadian Military Institute, w Roncesvalles Village podczas Festiwalu Polskiego, a także w Mississauga, Ottawie i Montrealu i Quebec City. Wystawa jest częścią szerszego projektu komemoratywno - edukacyjnego, ukazującego wkład, determinację i zaangażowanie Polaków w walkę o uwolnienie świata od totalitaryzmów.

W uroczystości uczestniczyli również zastępca dyrektora Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN Joanna Sulej-Piskorz, zastępca dyrektora Biura Współpracy Międzynarodowej IPN dr Mateusz Marek, a także prezes Stowarzyszenia Rodzin 1 Polskiej Dywizji Pancерnej Joanna Wielgat.

6 czerwca 1944 r. alianci rozpoczęli największą w czasie II wojny światowej operację desantową - lądowanie w Normandii. Była to część operacji „Overlord”, otwierającej drugi front na zachodzie Europy.

Celem operacji „Overlord” było utworzenie nowego frontu w Europie Zachodniej przeciwko Niemcom. Z portów Wielkiej Brytanii w morze wyszła flota inwazyjna licząca półtora tysiąca transportowców - w tym dziesięć pod polską banderą - wypełnionych żołnierzami i sprzętem. Towarzyszyło im 1200 okrętów osłony i wsparcia oraz 4 tys. barek desantowych, które miały posłużyć do przewiezienia żołnierzy na ląd. Wśród okrętów eskorty znajdowały się polskie niszczyciele „Błyskawica” i „Piorun”, a niszczyciele eskortowe „Krakowiak” i „Ślązak” oraz krążownik „Dragon” przydzielono do sił wsparcia ogniowego desantu. W inwazji brały też udział

polskie przedwojenne liniowce, które na czas operacji służyły do transportu żołnierzy – MS „Batory” i MS „Sobieski”. Z kolei SS „Chorzów”, SS „Katowice”, SS „Kmicic”, SS „Kraków”, SS „Narew” i SS „Poznań” służyły do transportu broni i zaopatrzenia.

Wsparcie z powietrza zapewniało ponad 10 tys. sojusznicznych samolotów, bombowców i myśliwców, m.in. polscy lotnicy ze 131. Skrzydła Myśliwskiego i 133. Skrzydła Myśliwskiego. Maszyny pomalowano w charakterystyczne szerokie białe i czarne pasy, ułatwiające szybkie odróżnienie samolotów aliantów od niemieckich. W składzie sił lotniczych były także trzy polskie dywizjony bombowe. Dywizjon 305 przygotował na D-Day 23 załogi bojowe.

W noc przed lądowaniem Polacy prowadzili działania rozpoznawcze na plażach i bombardowali rejony planowanego lądowania wojsk inwazyjnych. Kolejne noce dywizjon spędził na atakowaniu celów kolejowych i drogowych. W tym czasie przydzielony do Lotnictwa Obrony Wybrzeża Dywizjon 304 „Ziemi Śląskiej” patrolował wody Kanału La Manche i Zatokę Biskajską w poszukiwaniu niemieckich okrętów podwodnych. Polskie Wellingtony trzykrotnie atakowały U-Booty, a 18 czerwca załoga kpt. Ludwika Antoniewicza zatopiła niemiecką jednostkę (prawdopodobnie U-988 lub U-1191). Inwazję wsparł też przydzielony do Bomber Command Dywizjon 300 „Ziemi Mazowieckiej”.

W drugiej fazie inwazji do akcji weszły polskie oddziały lądowe, m.in. pod Caen, walczyła polska 1. Dywizja Pancerna. Polacy odcięli jednostkom niemieckiej 7 Armii jedyną drogę odwrotu z okrążeń.

„Niemcy byli jakby w butelce, a polska dywizja była korkiem, którym ich w niej zamknęliśmy”
– powiedział dowodzący siłami lądowymi gen. Bernard Montgomery.

Polecamy publikacje Instytutu Pamięci Narodowej:

- [Piotr Górka, Aviation art of Piotr Górka](#)
- [Wojtek Matusiak: Polskie formacje lotnicze w lądowaniu aliantów w Normandii](#)
- [Teodor Gąsiorowski: D-Day](#)
- [Byliśmy czarnymi diabłami – rozmowa z ppor. Piotrem Juralewiczem, uczestnikiem walk pod Falaise](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Warszawa

Centrala

II wojna światowa

Uroczystości